

Mn. Jaume Sala, prevere de Mataró, va fer testament el dia 12 de desembre de 1644. Per una de les disposicions testamentàries deixava i llegava a l'hospital dels pobres de Santa Magdalena de Mataró les cases on vivia, al carrer del Pou d'Avall, avui carrer de l'Hospital, juntament amb els seus horts i eixides, per tal de bastir un nou hospital i una capella dedicada a sant Jaume.

Els seus marmessors van executar la disposició testamentària i van construir, ara fa tres-cents cinquanta anys, els primers edificis de l'actual hospital de Sant Jaume i Santa Magdalena de Mataró. La documentació existent al Fons Aguilar, dipositat al Museu Arxiu de Santa Maria, ha permès de redactar l'estudi que segueix.

ELS PRIMERS EDIFICIS I LA PRIMERA CAPELLA DE L'HOSPITAL DE SANT JAUME I SANTA MAGDALENA DE MATARÓ

MN. JAUME SALA, PREVERE DE MATARÓ.

Un interessant article de Miquel Brullet i Monmany, redactat a partir de l'estudi exhaustiu de la documentació conservada al Museu Arxiu de Santa Maria amb l'anotació "Documentació Hospital", publicat l'any 1979 als *FULLS*¹, permet presentar Mn. Jaume Sala, prevere de Mataró.

Fill de Pau Sala, negociant, i de Joana Pasqual, va néixer a Mataró el 17 de març de 1576. Després d'estudiar gramàtica a Mataró i filosofia i teologia a Barcelona, va ésser ordenat sacerdot, com a beneficiat de Sant Joan de Mataró, el 22 de setembre de 1601. Va fer testament el dia 12 de desembre de 1644 i morí el dia 17 del mateix mes, quan tenia seixanta-vuit anys.

Després d'analitzar el "Llibre de dèbit i crèdit de Mn. Jaume Sala, prevere de Mataró", manuscrit, conservat al Museu Arxiu, Miquel Brullet i Monmany explica que la família Sala era una família benestant i que els negocis de Pau Sala van ésser continuats pel seu fill sacerdot, qui va seguir establint censos, violaris i censals, actuà com a conseller, intervingué com a marmessor en diverses testamentàries, va ésser comerciant de blat i de vi, i va concedir crèdits a diferents Ajuntaments.

EL TESTAMENT DE MN. JAUME SALA.

La disposició principal del testament de Mn. Jaume Sala establia que deixava i llegava a l'hospital dels pobres de Santa Magdalena de Mataró i als seus administradors «tota aquella casa o casas, juntament ab horts o axidas a ditas casas contiguos, y ab entrades y axidas, drets y pertinències de aquellas, les quals casas jo tinch y possehesch en la present vila de Mataró, en lo carrer dit lo Pou devall» per tal de construir un hospital de



Pica d'aigua beneïta de Santa Maria.
S'hi llegeix la inscripció «D.O.M. Maria Virgini Patrona donum.
Pro anima Paulis Sala patris piis. Jacob Sala presb. 1640».
Fotografia Miquel Sala. MASMM.

pobres «sans y malalts», amb el nom de Sant Jaume i Santa Magdalena si s'hi transferia l'hospital existent, tal com va ésser. A més s'havia de construir una capella, sota l'advocació de Sant Jaume Apòstol i fundar-hi una missa quotidiana, perpètua, i diversos oficis religiosos.²

Altres disposicions eren que volia ésser enterrat a Santa Maria «en lo lloch a hont mos pares stan sepultats, sota l'orga, al costat de la sepultura de la casa de Antoni Sala»³, que s'havien de celebrar mil misses al seu sufragi, que s'havia de donar una llàntia a l'altar major de Santa Maria, i que també donava a Santa Maria el brollador de pedra marbre del seu jardí, perquè servís com a pica d'aigua beneïda, a l'entrada de l'església⁴. Igualment introduïa diversos llegats.

Finalment indicava que «fas y instituesch a Nostre Senyor Déu Jesuchrist» com a hereu universal i especificava que els seus marmessors haurien de rebre, i inventariar els seus béns i vendre'ls, per a poder construir el nou hospital i la capella de Sant Jaume, i que el capital restant s'hauria de convertir en censals, per a garantir el compliment de la testamentària, que els propis marmessors haurien d'administrar i que, «après llur mort», quedarien el rector i els preveres de Santa Maria com a administradors perpetus.

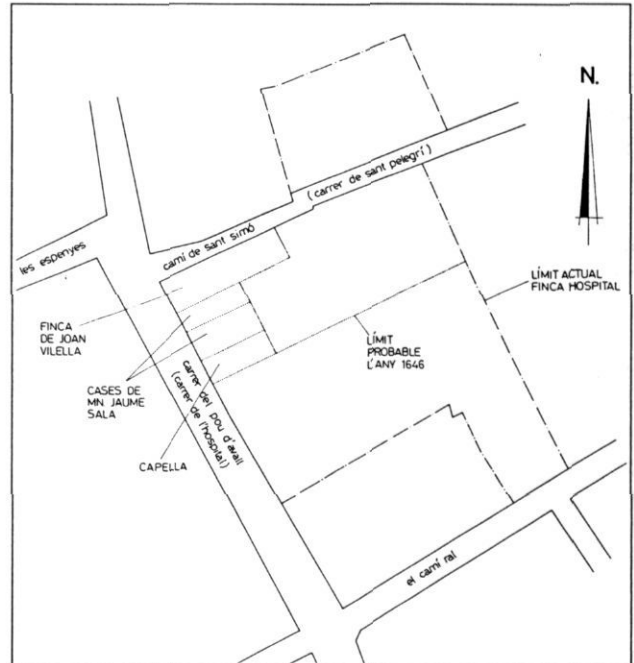
El testament va ésser executat pels marmessors que el propi Mn. Jaume Sala va nomenar, Joan Pere Rosselló i Joan Hortal, preveres, residents a Santa Maria, Maria Anna Deviu, viuda de Bartomeu Puig Lentisclar i Deviu, Llorenç Lentisclar i Deviu, i Pere Portell, apotecari.

La documentació de la marmessoria testamentària, localitzada per Joaquim Aguilar i Vallès a l'Arxiu de la Corona d'Aragó⁵, que Miquel Brullet i Monmany no va tenir a l'abast, permet ara de conèixer les actuacions concretes dels marmessors i les dades d'execució del testament.

ELS PRIMERS EDIFICIS DE L'HOSPITAL I LA CAPELLA DE SANT JAUME APÒSTOL.

En tenim notícia i coneixem com eren per l'acte de cessió que feren els marmessors de Mn. Jaume Sala als administradors de l'Hospital el 22 de març de 1647⁶.

Comprenien les dues cases que havien estat de Mn. Jaume Sala, una d'un cós i l'altre d'un cós i mig, adaptades com a hospital, i una tercera



Situació de les cases de Mn. Jaume Sala i dels primers edificis de l'Hospital.

casa, adquirida a Elisabet Castellar, viuda, i a Àngela Bruguera, muller de Jaume Bruguera, traçiner, d'un cós d'amplada, en la qual es construí la capella de Sant Jaume.

Totes tres cases tenien façana i accés, i llin-daven, a ponent, amb el carrer del Pou d'Avall. La finca total, al nord, l'indava parcialment amb Joan Vilella, mariner, i també en part «ab un camí que va de la dita vila de Mataró a una capella de Sant Simon, construïda en la riera de Vatlleix», o sigui, l'actual carrer de Sant Pelegrí. La propietat de Joan Vilella, mariner, devia incloure l'espai de l'església actual.

Els primers edificis de l'hospital eren situats, per tant, al costat, cantó de mar, de l'actual església, amb façana al carrer del Pou d'Avall, avui carrer de l'Hospital, i per la part posterior tenien eixides i horts, amb sortida a l'actual carrer de Sant Pelegrí.

L'acte de cessió diu també com eren els edificis. L'hospital pròpiament dit tenia dos portals al carrer, tancats amb portes «de teya, molt grosses, ab sos panys y claus y golfos de ferro grans», que corresponien a cada una de les cases. La primera casa, d'amplada normal (un cós), la de més amunt pujant el carrer, tenia planta baixa i planta pis, i era coberta amb teulada. La segona casa, més ampla (un cós i mig), tenia planta baixa i dos pisos. A la tercera casa es va construir la capella.

A la primera casa, al fons de l'entrada hi havia la cuina, «de raonable grandària, ab sa xemeneia, per l'hospital. És enrajolada de maons. Té dos armaris, una aigüera, dos fogons de pedra picada grans, un forn y espirall». Des de la cuina s'accedia a l'hort. Des de l'entrada també s'accedia a l'escala que pujava als pisos, on eren situades les cambres de l'hospital.

La segona casa, a la planta baixa, tenia una estança amb una xemeneia gran «per los pobres». Aquesta estança era enrajolada de maons i a les vores tenia uns pedrissos de pedra, enrajolats amb peces de portal⁷ i maons; en un cap hi havia una taula, de catorze pams de llargària, amb pedrissos de peces de portal, també «per los pobres», i una «aigüera xica».

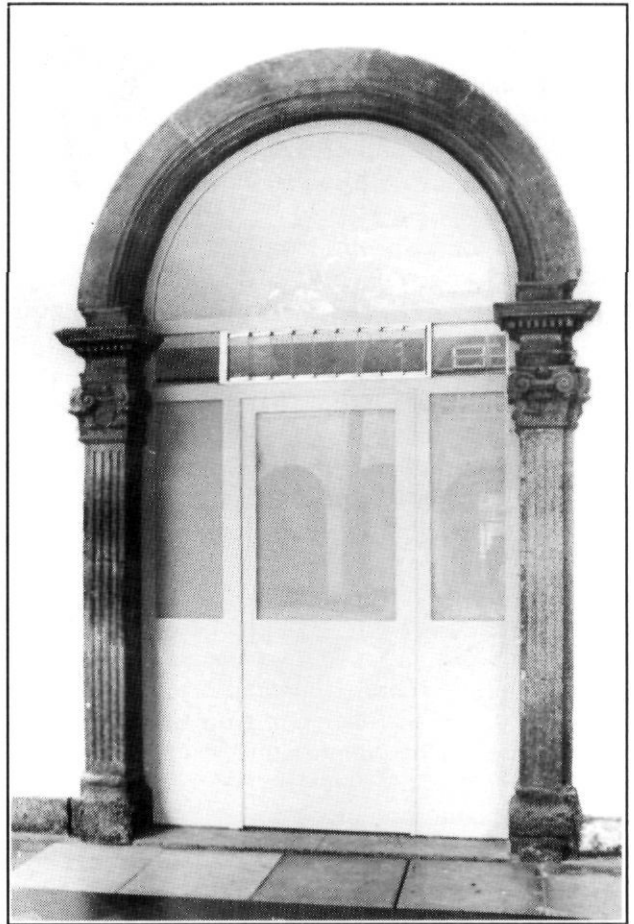
És documentat que hi havia també «un cubell gran, ab un sércol de ferro, que servirà per fer las bugadas per dit hospital, quatre bacins de terra grans, per los pobres, amb dos cadenas de ferro o clamàstechs, per dit hospital, una per cada cuina».

La planta pis de la primera casa contenia tres cambres. La segona casa incorporava dues cambres grans, tant en el primer pis, com en el segon. Totes les cambres eren «enrajolades y emblanquinades», amb finestres de pedra picada, «ab ses portes a les finestres».

L'exterior de les cases era emblanquinat o llicat «de cals y arena, excepte la part de llevant, que tota és de pedra y cals, y la part de defora no està emblanquinada».

L'acte de cessió del 22 de març de 1647 segueix dient «els horts són tots cercats y closos amb bones tàpies. En l'axida o pati de las casas, que és entre las casas y els horts, hi ha un pou guarnit, ab sa corriola, dos galledes y corda, ab dues cadenes de ferro, una per galleda. Un safareig nou, raonablement gran, per rentar las bugadas y per regar els horts, guarnit ab bona bomba, ab cadena de ferro, per treure l'aigua del dit pou ab un animal. Una presó per los pobres inquilts que seran en dit hospital, tancada ab sa porta, ab son pany y clau. Un estable, una pallissa i un galliner, ab els seus tres portals, coberts amb teulada. Una necessària⁸ ab son pou, molt ample, paredat de pedra y cals».

La capella de Sant Jaume ocupava la tercera casa, la situada més a migdia, adquirida expressament per a bastir-la. Era «raonable de grandà-



Portal de l'antiga capella o oratori del claustre de l'Hospital, que podia haver estat el portal de la primitiva capella. Fotografia Miquel Sala. MASMM.

ria» i «obra a la moderna, ab sa volta de guix y rajola emblanquida». Tenia un portal gran, de pedra picada, amb dues portes al carrer del Pou d'Avall⁹. Sobre del portal hi havia una reixa gran. Després de la capella hi havia la sagristia, a la qual s'accedia a través d'un portal de pedra picada, i tenia una aigüera i un armari.

La capella tenia retaule i pica gran per a l'aigua beneïda¹⁰. La façana exterior era coronada amb un «campanar xich, ab sa campana».

Les obres de l'hospital i de la capella van fer-les Antoni Piqués i Joan Coll, mestres de cases, Antic Dorda, treballador o manobre, i Jaume Rosselló, fuster, tots de Mataró, amb l'ajut dels seus operaris; començaren a mitjan juliol de 1645. Els materials consistents en rajoles, maons, peces de portal, pedra trossegada, sorra, argila i calç, van ésser subministrats per Gabriel Aimar i Jaume Gunyó, rajolers de Mataró, i el guix per Bartomeu Galseran i Guanter, de Tiana. La pedra picada va ésser aportada, majoritàriament, per diversos mestres de cases mataronins. Els manyans de

Mataró Joan Forest, Miquel Smandia i Francesc Jauvany van intervenir també en les obres. La campana, de sis roves de pes, va fer-la Pere Bosch, courer de Vic, pel preu de cinquanta-quatre lliures i dotze sous.

La capella era acabada, i va ésser inaugurada, el dia de sant Jaume, 25 de juliol de 1646; el passat juliol, per tant, ha fet tres-cents cinquanta anys. Les obres de l'hospital devien estar totalment finalitzades el 14 de juny de 1647, data en què els diferents marmessors presentaren memorials amb els comptes de la marmessoria davant del notari de Mataró, Antoni Puig¹¹.

EL RETAULE DE LA CAPELLA DE SANT JAUME.

Per document notarial, data 27 de gener de 1647, els administradors de l'hospital de Mataró, Antoni Gasia, negociant, Francesc Puig, esparter, i Bernat Boix, carreter, van rebre dels marmessors de Mn. Jaume Sala tot l'equipament de la capella de Sant Jaume i de la sagristia¹².



Retaule de sant Nicolau. Santa Maria de Mataró. Antoni Riera, escultor (segle XVII). El retaule de sant Jaume de la primera capella de l'Hospital tenia una composició semblant. Fotografia Miquel Sala. MASMM.



Sant Jaume Apòstol, amb Mn. Jaume Sala en actitud orant. Fotografia Miquel Sala. MASMM.

El document esmentat descriu el retaule. Indica que era «un retaula gran, proporsionat a la dita capella, en lo qual hi ha tres quadros pintats a l'oli, lo hu ab la figura de Sant Jaume, y al peu d'ell, pintat lo dit magnífic Jaume Sala predit, altre quadro de la Concepsió de Nostra Senyora y altre quadro de la Cena del Senyor. Lo qual retaula ha de daurar Nicolau Urgellès, pintor de Mataró...»¹³

Pels memorials dels marmessors abans esmentats, sabem que l'escultor de Barcelona Pere Serdà tallà quatre columnes i el fris del retaule i obrà dos mitjos cossos de sant Pere i sant Pau¹⁴. Les columnes devien ésser salomòniques, ja que el contracte amb Nicolau Urgelès especifica que cal «encarnar» àngles.

També que les tres teles van ésser pintades per Pere Cuquet, pintor de Barcelona, per les quals el 9 de setembre de 1646 cobrà 31 lliures, 18 sous i 3 diners.¹⁵

Els marmessors de Mn. Jaume Sala pagaven un cens al convent del Carme de Barcelona per les cases del Pou d'Avall¹⁶. Pere Cuquet havia



La Concepció.
Tela procedent de l'Hospital de Mataró.
Fotografia Miquel Sala. MASMM.

pintat per a aquest convent un gran quadre que representava el Concili d'Efes. És ben possible, doncs, que al Carme de Barcelona haguessin conegut l'obra i la persona de Pere Cuquet i que, en funció d'aquesta coneixença, li haguessin encarregat les teles de l'Hospital.

A partir de les dades que tenim, ens podem imaginar com era el retaule. Havia d'ésser molt semblant al retaule de sant Nicolau de Santa Maria. Les quatre columnes i el fris emmarcaven la tela central de Sant Jaume. A les bases de les columnes, una a cada banda, les imatges de sant Pere i sant Pau. Dessota, les graderies i la mesa de l'altar, sobre graons i basaments de pedra picada. Hem de suposar que els dos altres quadres, el de la Concepció i el del Sant Sopar, serien col·locats a la paret de la capella, als dos laterals de l'altar.

És lògic de pensar que, tant la capella, com el retaule, es mantindrien en el seu estat original fins a mitjan segle XVIII, quan es va bastir la nova capella, la que existeix actualment, i quan es va construir el conjunt d'edificis de l'Hospital de Mataró.¹⁷

LA TELA DE SANT JAUME.

El Museu Arxiu de Santa Maria conserva, procedent de la sagristia de l'Hospital, una tela que representa sant Jaume Apòstol, que, a més, en la part baixa incorpora una figura orant, probablement Mn. Jaume Sala.

El bastidor de la tela amida 187x139 cm. Sant Jaume hi és representat com a pelegrí, amb llarga cabellera i espessa barba, túnica grisa, mantell vermell, i amb una crossa a la mà i petxines a l'esclavina. La figura orant, que ocupa un requadre de 87x50 cm, sembla sobreposada a la tela principal. El marc té un gruix de 12 cm.

L'examen de la tela indica que ha sofert diverses restauracions i repintats desafortunats. A més les mides actuals no són originals i el bastidor i el marc tampoc no són originals.¹⁸

Tots aquests condicionants, tot i la constància documental de la intervenció de Pere Cuquet, supediten l'autoria de la tela a la seva propera restauració i documentació.

Procedent també de l'Hospital, el Museu Arxiu conserva una petita tela que representa la Concepció de la Mare de Déu, que també caldria documentar.

LA BENEDICCIÓ DE LA PRIMERA CAPELLA DE L'HOSPITAL.

La Cort eclesiàstica del bisbat de Barcelona, el 5 de juny de 1646, donà llicència per beneir la nova capella de Sant Jaume, per a dir-hi missa i per a beneir la campana. El 24 de juliol de 1646, vigília de sant Jaume, hi hagué completes a la capella¹⁹. L'endemà, dia de sant Jaume, es procedí a la benedicció de la capella i de la campana i s'hi celebrà l'ofici de la festa. S'utilitzaren tres lliures i nou unces de ciris de cera blanca i dues lliures de candeles de sou, aportades per Geroni Fornells, droguer de Mataró, per un preu total de 20 lliures i 17 sous moneda barcelonesa.²⁰

ORIGEN DE LA DOCUMENTACIÓ PRÒPIA DE MN. JAUME SALA I DE L'HOSPITAL EXISTENT AL MUSEU ARXIU DE SANTA MARIA.

La darrera anotació del "Memorial y compte de Llorens Lentisclar y Deviu...", data 14 de juny de 1647, dóna fe que els marmessors de Mn. Jaume Sala presenten, i que el rector de Santa Maria

Antoni Partella accepta, «just y final compte sobre de la total administració de la dita marmessoria».

Acte seguit el rector de Santa Maria signa època d'haver rebut la documentació de la marmessoria, cal suposar, com a administrador perpetu de la testamentària, segons indica el testament de Mn. Jaume Sala.

Després continua l'inventari de la documentació rebuda. En ell figuren tots els documents i llibres manuscrits, referits a Mn. Jaume Sala que, amb la notació Documentació Hospital, el Museu Arxiu de Santa Maria conserva.

Aquest inventari, a més, possibilitarà d'incorporar-hi diversa documentació, ara dispersa, ja que permet de conèixer la seva procedència.²¹

Manel Salicrú i Puig



Rajola recuperada de l'antic hospital, facilitada per Ignasi Cruzate i de Palau.

NOTES.

1.- MIQUEL BRULLET I MONMANY, «Mossèn Jaume Sala, Prevere». *FULLS del Museu Arxiu de Santa Maria*, núm. 5 (Mataró, juliol 1979).

2.- Arxiu de la Corona d'Aragó (=ACA). Secció Protocols Notarials de Mataró, sèrie 275. Notari Antoni Puig, data 12 desembre 1644 (Museu Arxiu de Santa Maria. Mataró = MASMM. Fons Aguilar). La part final del document és manuscrita del propi Mn. Jaume Sala.

El MASMM conserva també una còpia autèntica, en pergami (MASMM. Documentació Hospital), transcrita a *FULLS del Museu Arxiu de Santa Maria*, núm. 3 (Mataró, desembre 1978).

Una altra còpia es conserva igualment a l'Arxiu Municipal de Mataró.

Miquel Brullet i Monmany, en l'article esmentat, analitzà també el testament.

3.- No coneixem la situació exacta de l'orgue en l'església gòtica de Santa Maria, anterior a l'actual.

La sepultura de Mn. Jaume Sala va ésser construïda pels seus marmessors. Hi ha constància dels treballs de mestre d'obres i de la celebració religiosa del trasllat de les seves restes.

4.- La pica és actualment a l'entrada principal de la Basílica de Santa Maria. Porta la inscripció següent «D.O.M. Maria Virgini Patrona donum. Pro anima Paulis Sala patris piis. Jacob Sala presb. 1640».

5.- MASMM. Fons Aguilar.

6.- ACA. Secció Protocols Notarials de Mataró, sèrie 266. Notari Antoni Puig, data 22 de març 1647 (MASMM. Fons Aguilar).

7.- Les peces de portal eren peces d'obra cuita que servien per a formar l'arc en les portes amb arc de mig punt, pròpies del segle XVII. Amidaven aproximadament 20 x 40 x 5 cm i s'utilitzaven també per a enrajolar.

8.- La necessària era el servei higiènic.

9.- És possible que aquest portal de pedra picada s'hagués col·locat posteriorment a l'oratori o capella del claustre, espai que avui té una altra utilitat.

10.- Era l'antiga pica de Santa Maria. Potser és la que encara existeix actualment.

11.- Totes les dades de la construcció de l'hospital i de la capella són extretes dels documents o actes dels marmessors de Mn. Jaume Sala, i concretament

“Memorial y compte del que ha pagat Pere Portell...” ACA. Secció Protocols Notarials de Mataró. Sèrie 266. Notari Antoni Puig, data 14 juny 1647 (MASMM. Fons Aguilar).

“Memorial y compte de Joan Garaupera, de la vila de Mataró...” ACA. Secció Protocols Notarials de Mataró. Sèrie 266. Notari Antoni Puig, data 14 juny 1647 (MASMM. Fons Aguilar).

“Memorial y compte de Llorens Lentisclar y Deviu...” ACA. Secció Protocols Notarials de Mataró. Sèrie 266. Notari Antoni Puig, data 14 juny 1647 (MASMM. Fons Aguilar).

12.- ACA. Secció Protocols Notarials de Mataró. Sèrie 266. Notari Antoni Puig, data 27 gener 1647 (MASMM. Fons Aguilar).

13.- "Memorial y compte de Joan Garaupera..." ACA. Secció Protocols Notarials de Mataró. Sèrie 266. Notari Antoni Puig, data 14 juny 1647 (MASMM. Fons Aguilar).

El 5 de setembre de 1646 els marmessors de Mn. Jaume Sala encarregaren a Nicolau Urgellès el daurat del retaule de la nova capella de l'hospital, pel preu de 236 lliures i 3 sous, treball que es comprometé a fer en un any, i per a subvenir l'import del treball li consignaren uns violaris i altres rendes pròpies de la marmessoria. El contracte diu textualment que Nicolau Urgellès havia de «pintar i daurar lo retaule sots invocació de Sant Jaume, en lo hospital per dit Mossèn Jaume Sala ordenat fundar, pintant i daurant aquell de or fi, y que no sie or partit, y los rostros de las figuras encarnadas, y los cossos dels àngels encarnats, y Sant Pere y Sant Pau daurats y stofats, y los dos sòcols del pedestral, un a cada part del retaule, se hage de pintar jaspeat ab alguna via de or, las polceras del retaule també dauradas». ACA. Secció Protocols Notarials de Mataró. Sèrie 253. Notari Antoni Puig, data 5 setembre 1646 (MASMM. Fons Aguilar).

Els Urgellès foren una família de pintors i dauradors mataronins, activa almenys durant el segle XVII. És documentat que Joan Urgellès, possiblement fill de Nicolau, daurà els retaules del Roser i de les Ànimes de Santa Maria.

14.- "Memorial y compte del que ha pagat Pere Portell..." ACA. Secció Protocols Notarials de Mataró. Sèrie 266. Notari Antoni Puig, data 14 juny 1647 (MASMM. Fons Aguilar).

El 27 de maig de 1646 Pere Serdà, ciutadà de Barcelona, rebé dels marmessors de Mn. Jaume Sala 22 lliures «per la talla de quatre columnes y frisa de aquelles» i altres 8 lliures per dos mitjos cossos «que ell ha fets en lo altar de dita capella del dit hospital».

L'època consta al manual del notari Salvador Saurí. ACA. Secció Protocols Notarials de Mataró. Sèrie 1152. Notari Salvador Saurí, data 27 de maig de 1646 (MASMM. Fons Aguilar).

No coneixem cap altra dada de l'escultor Pere Serdà.

El mateix memorial indica que el 20 de febrer de 1646 Jaume Llibre, de Cardedeu, va rebre l'import d'onze lliures per la fusta d'alba per fer el retaule.

15.- "Memorial y compte de Joan Garaupera..." ACA. Secció Protocols Notarials de Mataró. Sèrie 266. Notari Antoni Puig, data 14 juny 1647 (MASMM. Fons Aguilar).

L'anotació diu textualment «E a 9 de setembra de 1646 a pagat dit Garaupera, per orda de dits marmessors, a Pera Cuquet, pintor de Barcelona, trenta una lliura, divuyt sous y tres diners, y són per lo valor y preu de tres quadros ha dit Cuquet pintats, que són en lo altar de Sant Jaume de la capella de dit hospital de Mossèn Sala, y són un quadro gran de Sant Jaume apòstol, y al peu de dit Sant està pintat dit Mossèn Jaume Sala, prevere, altre quadro de la Sena del Senyor, y altre quadro de la Concepció de Nostra Senyora, y per las telas de dits tres quadros, consta ab àpoca dits die y any. Rebuda en poder de Francesch Pla, notari públic de Barcelona».

Al manual del notari Francesc Pla figura l'anotació de l'època. Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Notari Francesc Pla. Manual 1946, 2a. part, data 9 de setembre de 1646.

Josep Maria Xarrié i Maite Toneu han afirmat recentment que Pere Cuquet és el més important pintor català del segle XVII. Vegeu JOSEP MARIA XARRIÉ, MAITE TONEU. «La Nativitat. Pere Cuquet, segle XVII. Museu Comarcal de

Manresa (Bages)», *Centre de Conservació i Restauració de Béns Culturals Mobles. Memòria d'Activitats 1982-1988*.

J.F. Ràfols al seu diccionari d'artistes de Catalunya indica que va néixer a Barcelona a la fi del segle XVI i que va morir, també a Barcelona, l'any 1666. Indica igualment que la seva obra és gairebé desconeguda perquè, tot i que va ésser un dels més hàbils artistes barcelonins sis-centsistes, que va distingir-se pel seu correcte dibuix i per la força del seu clar-obscur, ple de color, s'han conservat molt poques obres seves.

Antonio Palomino Velasco, esmentat per J.F. Ràfols, a mitjan segle XVIII, diu que Pere Cuquet, excel·lent pintor, va fer un gran quadre, que representava el Concili d'Efes, per al convent del Carme de Barcelona i la majoria de les teles que existien al claustre del convent barceloní de Sant Francesc de Paula, sobre la vida del sant, a més de moltes altres teles per a diversos retaules de la ciutat. J.F. Ràfols documenta també que Pere Cuquet va fer la decoració de l'altar major de l'església de Santa Mònica de Barcelona i que el 1636 va contractar les pintures del martiri de Sant Feliu, per a l'església parroquial de Sant Feliu de Codines, les úniques conservades d'entre totes les que esmenta; indica també que el Museu d'Art de Catalunya posseeix una pintura –un angelot, possiblement fragment d'una composició més gran– i un dibuix.

L'any 1987, unes teles enrotllades, descobertes al magatzem del Museu Arxiu de Manresa, que havien format part del retaule major del convent del Carme d'aquella ciutat, van ésser identificades com a obra de Pere Cuquet.

Vegeu

J.F. RÀFOLS. *Diccionario Biográfico de Artistas de Cataluña*, I (Barcelona 1951), 307-308.

ANTONIO PALOMINO VELASCO. *Las vidas de los pintores y estatuarios eminentes españoles* (Londres, 1744), 88-89.

XARRIÉ, TONEU. «La Nativitat».

16.- La primera anotació, referent al cens data 28 de març de 1645, diu que s'ha pagat al pare Bernat Pellisser, prior del convent de Nostra Senyora del Carme de Barcelona, la quantitat d'una lliura i vuit sous per la pensió del cens «que fa la casa de Mn. Jaume Sala, que serà hospital».

"Memorial y compte del que ha pagat Pere Portell..." ACA. Secció Protocols Notarials de Mataró. Sèrie 266. Notari Antoni Puig, data 14 juny 1647. (MASMM. Fons Aguilar).

17.- La primera pedra de l'actual capella de l'Hospital va ésser col·locada el 7 d'agost de 1712.

ACA. Secció Protocols Notarials de Mataró. Sèrie 1201. Notari Martí Simon, data 7 agost 1712 (MASMM. Fons Aguilar).

No és documentada la construcció dels actuals edificis de l'Hospital de Mataró.

L'acta de col·locació de la primera pedra de la capella diu així «... lo dia present, y en aquest punt que són las sis horas de la tarde, se posa en aquest tros de terra, en lo qual estam presents, y constituïts, la primera pedra a fi y effecte de fabricar una nova Iglésia sots invocació de Sant Jaume apòstol, que dits Senyors Administradors y Elets intentam fer y fabricar de nou, ab un hospital unida la dita Iglésia, per habitació dels pobres malalts de dita present ciutat de Mataró, assistint, com assisteïxen en esta acció y funció, los molt Reverents Rector y Clero de la dita Iglésia Parroquial de dita Ciutat de Mataró, ab professó solemne, los Ilustres Senyors Jurats de dita Ciutat y molta part del poble de la mateixa Ciutat, Governant la Iglésia Cathòlica Romana lo Santíssim Pare Papa Clement onse, y essent lo Ilustríssim y Reverendíssim Senyor Benet

de Salla, Bisbe de Barcelona, Governant la Monarquia de Espanya la Sacra, Cesàrea, Cathòlica y Real Magestat de nostre Rey y senyor Carlos tercer, y sexto Emperador de Alemanyia (que Déu guarde), essent Rector de la Iglésia Parroquial de dita Ciutat de Mataró lo molt Reverent Doctor Ramon Riera, exercint lo offici de Batlle lo Ilustre Senyor Jurat en Cap de dita Ciutat de Mataró, per absència del Magnífich Mariano Jofre, ciutadà honrat de Barcelona, batlle de dita Ciutat de Mataró. E Jurats los Ilustres Joseph Carbonell, Bonaventura Mascort, Joseph Simon y Salvador Ferrés. E per a que en lo sdevenidor, y perpetuament de la present acció, funció y nova fàbrica de dita Iglésia y hospital, y se tinga perpètua memòria de la nova fàbrica de aquellas, Requerim que de ditas cosas se.n lleve lo present acte, y de aquell se.n done còpia auctèntica y fe-faent a dits Senyors Administradors y Elets a fi y effecte de posar lo dit acte dins la mateixa primera pedra, la qual se posa en lo lloch ahont serà la paret de dita Iglésia novament fabricadora. De las quals cosas, totas y sengles sobredites, los sobredits Senyors y Elets en dit nom han requerit a mi dit davall scrit notari me llevàs acte, y las quals cosas son estadas fetas día, mes y any, y en lo lloch y puesto sobredits, present y intervenint yo, lo dit y devall

scrit notari, e presents també los testimonis sobredits a estas cosas respectivas cridats.»

18.- Lluís Adan i Ferrer ha estudiat la tela i ha facilitat aquestes dades.

19.- "Memorial y compte del que ha pagat Pere Portell..." ACA. Secció Protocols Notarials de Mataró. Sèrie 266. Notari Antoni Puig, data 14 de juny 1647 (MASMM. Fons Aguilar). Anotacions data 5 juny 1646 i 5 agost 1646.

La llicència per a poder edificar la capella havia estat concedida pel canonge Baldó, vicari general, en nom del bisbe de Barcelona, el 15 de juliol de 1645.

ACA. Secció Protocols Notarials de Mataró. Sèrie 266. Notari Antoni Puig, data 14 de juny 1647 (MASMM. Fons Aguilar).

20.- "Memorial y compte de Llorenç Lentisclar y Deviu..." ACA. Secció Protocols Notarials de Mataró. Sèrie 266. Notari Antoni Puig, data 14 de juny 1647 (MASMM. Documentació Aguilar). Anotació data 6 març 1647.

21.- Ibidem. Anotació data 14 juny 1647.